אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תקמד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ה' סיון תרע"ג - יפו

נמען: הוועד הזמני של 'אגודת ישראל'

שאלת הפועלים הדתיים היא דרך ישרה להרים את ערך האגודה בארץ. הרב קוק מצרף מכתב מהצעירים הדתיים בפתח תקווה, ומציע להקים חוות פועלים דתית. עם 'אגודת נטעים' אפשר לתת עבודה לחמש מאות פועלים צעירים, אם האגודה תממן את הצד הרוחני: מורה, בית מדרש וספרים. יש התעוררות להקים פרבר דתי כעין תל אביב.

עיקרי הדברים

- חוות פועלים דתית.
- חמש מאות פועלים צעירים.
- פרבר דתי.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ה' סיון תרע"ג[4].

לכבוד הועד הזמני ל"אגדת ישראל", [הוועד הזמני של "אגודת ישראל" בארץ ישראל] שלו'[5] רב.

אני מוצא חובה לנפשי להעיר את הדרת כת"ר[6], ע"ד[7] שאלת פועלים יהודים נאמנים, שהנני רואה בה אחד הדרכים היותר ישרים להרים את הערך של אגדתנו באי"י[8], למען תהי'[9] תפארתה מתפשטת בהרחבה גם בכל פזורי ישראל, והנני מליט בזה מכתב שקבלתי מהצעירים שלמי אמונים שבפתח-תקוה, שראויים הם לשים לב לדרישתם. אם תמצא לנו בקרוב חות-פועלים [חווה חקלאית של פועלים שומרי מצוות] אחת שהיהדות הנאמנה מושלת בקרבה, יש לקוות הרבה מהשפעתה על מהלך הפועלים בכלל, ועל חיי ישובנו החדש בהקפו הכללי.

חוץ ממילוי שאלה זו, יש לנו להקים מוסד של חינוך פועלים צעירים, נוצרי תורה, וזה יעלה בידינו בנקל אם נרצה להשתתף בזה עם הח' "אגדת נטעים" [עם חברת "אגודת נטעים", שהקימה מטעים בארץ ישראל] וכבר לקחתי דברים בזה עם העומד בראשה באי"י, וע"פ[10] ההבטחה, נוכל לתן עבודה לחמש מאות פועלים צעירים, מגיל של חמש עשרה שנה בערך, אם רק נקח עלינו

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
5 שלו' - שלום
6 כת"ר - כבוד תורתו
7 ע"ד - על דבר
8 באי"י - בארץ ישראל
9 תהי' - תהיה
10 וע"פ - ועל פי

את העול של ההוצאות הרוחניות, כמורה ומנהל, ביהמ"ד[11], ספרים. אם תואיל אגודתנו הקדושה להכנס בענין זה, ראוי להקדים את הדבר בזריזות, ובמכתב הבא, אי"ה[12], אחר תשובתם, יבורר הדבר בביאור הגון.

גם זאת אמצא לנכון להעיר. ההתעוררות פה גדולה בין חברי האגודה, ע"ד יסוד פרור מיוחד, כעין תל-אביב, [ייסוד שכונה מיוחדת, כמו תל אביב, לשומרי מצוות] בכל הידורו ויפיו, שתהיה היהדות הנאמנה שוררת בו בכבוד. אני מוצא גם את המגמה הזאת נכבדה לנו. ידעתי כמה מצומצמים הם הכחות כעת, בכל זאת ראוי לנו לסגל לעצמנו כח כספי על הענינים שהם מצד עצמם בטוחים, גם מחוץ לחוג ההכנסה של אגודתנו.

כל הפרטים שבמכתב דנא דרושים לאריכות מרובה, לבירור פרטי של פרטיהם, וכעת אין השעה מוכשרת לפני לזה. נקוה שלימים הבעל"ט[13], וחילוף מכתבים בינינו בענינים המעשיים, החמריים והרוחניים של אה"ק[14] יהיו מצויים בינינו, נוכל לדבר על כל שאלה בפרטיותה, בעה"י[15].

והנני בזה חותם ברגשי כבוד נעלים וכבירים, ובברכת ד' מציון,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

11 ביהמ"ד - בית המדרש
12 אי"ה - אם ירצה השם
13 הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
14 אה"ק - ארץ הקודש
15 בעה"י - בעזרת השם יתברך